

COUPERUS VOL NATUURGEWELD

WAT: toneel

WIE: Toneelgroep

Amsterdam

REGIE: Ivo van Hove

MET: o.a. Gijs Scholten van Aschat, Halina Reijn, Maria Kraakman

INFO: tga.nl

De enorme dienstbaarheid van de Indische bevolking ten tijde van de Nederlandse koloniale overheersing wordt in Ivo van Hoves toneelbewerking van Couperus' *De Stille Kracht* symbolisch verbeeld door een tafel steeds weer opnieuw door bediendes te laten dekken en afhalen.

Maar schijn bedriegt. Dat zij zich diep van binnen niet zomaar laten overheersen, wordt duidelijk in een sleutel-scène waarin de lokale regent dronken en provocerend voor het huis van de resident Otto van Oudijk (Gijs Scholten van Aschat) danst. Deze voelt voor het eerst dat de krachten zich tegen hem keren. Hij kan niet anders dan de regent ontslaan en negeert de smeekbedes van de moeder van de regent (Marieke Heebink). Een foute beslissing, zo blijkt. Voor hem, én voor Nederlands-Indië.

Het mystieke uit de roman is weliswaar nog aanwezig in de vorm van

Otto (Gijs Scholten van Aschat) en Eva (Maria Kraakman) verschillen van mening over hun verblijf in Nederlands-Indië.

FOTO JAN VERSWEYVELD

sneuelende spiegels en de beroemde douchescène waarin de overspelige Leonie van Oudijk (Halina Reijn) wordt besmeurd met sirih, maar er is vooral natuurgeweld. Zeebevingen, moessonregens en mist zorgen voor een imponerend toneelbeeld en de opzweepende muziek van Harry de Winter neemt dreigende vormen aan, maar daarmee maak je het conflict nog niet voelbaar.

Want hoe secuur de bewerking ook is, de voice-over van Hans Kesting die

delen uit de roman voorleest doet wat gekunsteld aan en zowel de personages als de stevige thema's blijven te gefragmenteerd. Houvast biedt vooral Eva Eldersma (mooie rol van Maria Kraakman), die, hoewel ze stuitende dingen over de inheemse bevolking zegt, voelbaar maakt dat de cultuurkloof wellicht onoverbrugbaar is. Al bewijst Otto op het eind dat zijn liefde voor het land wel degelijk wederzijds kan zijn, zolang hij maar meebuigt. **Esther Kleuver**